

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

ΕΠΑ.Λ.

Α' Μάθημα Ειδικότητας

Μ. Τετάρτη 24 Απριλίου 2019 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

- A1.**
- α. ΣΩΣΤΟ, σελ. 24.
 - β. ΛΑΘΟΣ, σελ. 10.
 - γ. ΣΩΣΤΟ, σελ. 133.
 - δ. ΛΑΘΟΣ, σελ. 157.
 - ε. ΣΩΣΤΟ, σελ. 168.

A2.

- 1.γ.** 0%, Εφαρμογή των τύπων της σελ. 169:

εργατικό δυναμικό = απασχολούμενοι + άνεργοι = 80 + 20 = 100

$$\text{ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{αριθμός ανέργων}}{\text{εργατικό δυναμικό}} * 100 = \frac{20}{100} * 100 = 20\%$$

- 2. α.** 110 ευρώ, Εφαρμογή του τύπου της σελ. 158.

$$K_n = K_0 (1 + i)^n = 100(1 + 10\%)^1 = 100(1 + 0,1)^1 = 100(1,1)^1 = 110 \text{ ευρώ}$$

ΘΕΜΑ Β

B1. α. Εφαρμογή του τύπου της σελ. 166:

$$\text{πραγματικό εισόδημα} = \frac{\text{ονομαστικό εισόδημα}}{\text{επίπεδο τιμών}} * 100 = \frac{1.000}{125} * 100 = 800 \text{ευρώ}$$

β. Σελ. 182: Το Δημόσιο μπορεί να δανειστεί από άλλες χώρες, οπότε το δάνειο λέγεται εξωτερικό δάνειο, ή από πηγές του εσωτερικού, οπότε λέγεται εσωτερικό δάνειο.

Τα δάνεια εσωτερικού που συνάπτει το Δημόσιο προέρχονται από τρεις πηγές. Μια πηγή είναι η **Κεντρική Τράπεζα**, δηλαδή το ίδρυμα που έχει το προνόμιο της έκδοσης χρήματος. Στην περίπτωση αυτή η Κεντρική Τράπεζα χρηματοδοτεί το Δημόσιο αυξάνοντας την ποσότητα του χρήματος (ουσιαστικά εκδίδοντας νέο χρήμα). Μια δεύτερη πηγή είναι οι **αποταμιεύσεις του κοινού**. Το Δημόσιο μπορεί να δανειστεί από το κοινό εκδίδοντας ομολογιακό δάνειο. Με αυτόν τον τρόπο η αγοραστική δύναμη μεταφέρεται από τα άτομα στο Δημόσιο. Μια τρίτη πηγή είναι το **εμπορικό τραπεζικό σύστημα**, από το οποίο το Δημόσιο μπορεί να δανειστεί με διάφορους τρόπους.

Τα δημόσια δάνεια μπορεί να είναι βραχυχρόνια ή μακροχρόνια, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο συνάπτονται. Δάνεια που προορίζονται για επενδύσεις είναι μακροχρόνια, για παράδειγμα δεκαετή, εικοσαετή κ.λπ., ενώ δάνεια που προορίζονται για κάλυψη άμεσων αναγκών συνάπτονται για βραχύ σχετικό διάστημα, για παράδειγμα ένα, δύο έτη κτλ.

γ. Σελ. 170: Η ανεργία έχει τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες. **Πρώτον:** Αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία. **Δεύτερον:** Σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του. **Τρίτον:** Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους. Φυσικά οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες, γιατί η κατάσταση της ανεργίας

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνη για τον άνεργο και την οικογένειά του αφού, εκτός από την έλλειψη εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική του θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακών τριβών, κτλ. Με άλλα λόγια, πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η ανεργία δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

B2. α. Εφαρμογή μεθοδολογίας της σελ. 181:

25.000 ευρώ: $10.000 * 0\% + 15.000 * 10\% = 1.500$ ευρώ θα πληρώσει

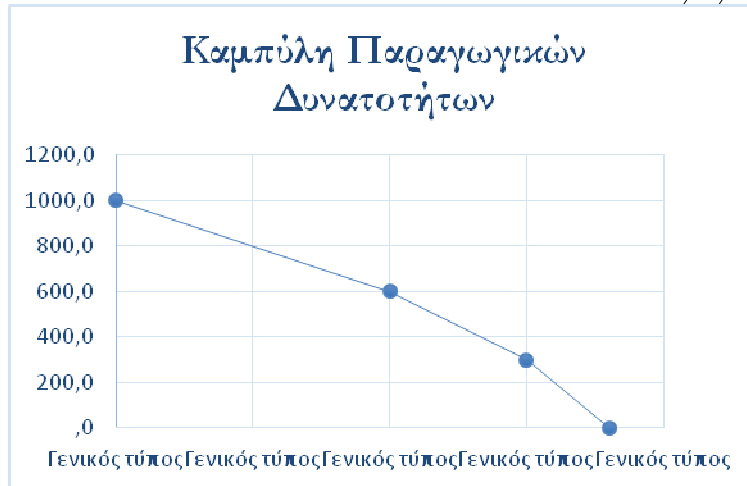
β. Σελ. 181: Ένα άλλο κριτήριο, με βάση το οποίο μπορούν να διακριθούν οι φόροι είναι η αναλογικότητα ή μη του φόρου. Με βάση το κριτήριο αυτό οι φόροι διακρίνονται σε: α) αναλογικούς, β) προοδευτικούς, και γ) αντίστροφα προοδευτικούς. Ένας φόρος λέγεται **αναλογικός**, όταν ο φορολογικός συντελεστής είναι ο ίδιος, ανεξάρτητα από το μέγεθος της φορολογικής βάσης. Δηλαδή, ο φόρος είναι πάντοτε η ίδια αναλογία του εισοδήματος, ανεξάρτητα από το αν το εισόδημα αυξάνεται ή μειώνεται. **Προοδευτικός φόρος** είναι εκείνος του οποίου ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται, καθώς αυξάνεται η φορολογική βάση. Δηλαδή, ο φόρος είναι αυξανόμενη αναλογία του εισοδήματος, καθώς το εισόδημα αυξάνεται. **Αντίστροφα προοδευτικός φόρος** είναι εκείνος του οποίου ο φορολογικός συντελεστής μειώνεται, όταν ή φορολογική βάση αυξάνεται και, κατά συνέπεια, ο συνολικός φόρος είναι φθίνουσα αναλογία του εισοδήματος. Τέτοιοι φόροι δεν είναι συνηθισμένοι.

Ο ετήσιος φόρος που προέκυψε στο ερώτημα (α) είναι **προοδευτικός** γιατί ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται, καθώς αυξάνεται η φορολογική βάση. Δηλαδή, ο φόρος είναι αυξανόμενη αναλογία του εισοδήματος, καθώς το εισόδημα αυξάνεται.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. α. Σελ. 18: Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων της οικονομίας είναι κοίλη προς την αρχή των αξόνων και η κλίση της είναι αρνητική. Το Κόστος Ευκαιρίας είναι αυξανόμενο για αυτό το λόγο συνηθίζουμε να λέμε ότι ακολουθεί το νόμο του αυξανόμενου κόστους. Η πορεία του Κόστους Ευκαιρίας οφείλεται στην καταλληλότητα των συντελεστών παραγωγής και

στον τρόπο που αυτοί μετακινούνται από τη μία παραγωγική διαδικασία στην άλλη.

β. Σελ. 20: Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων δείχνει τις μεγαλύτερες ποσότητες ενός προϊόντος που είναι δυνατόν να παραχθούν σε μία οικονομία για κάθε δεδομένη ποσότητα του άλλου προϊόντος.

Σελ. 18: Οι βασικές υποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων είναι: **Πρώτο**, η οικονομία χρησιμοποιεί τους παραγωγικούς συντελεστές που έχει στη διάθεσή της αποδοτικά (ορθολογικά). **Δεύτερο**, η τεχνολογία της παραγωγής είναι δεδομένη. **Τρίτο**, η οικονομία παράγει δύο μόνο προϊόντα.

γ. Εφαρμογή του τύπου της σελ. 21:

$$KE_{X \text{ σε } \Psi (A-B)} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{1.000 - 600}{200 - 0} = \frac{400}{200} = 2 \text{ μονάδες } \Psi$$

$$KE_{X \text{ σε } \Psi (B-\Gamma)} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{600 - 300}{300 - 200} = \frac{300}{100} = 3 \text{ μονάδες } \Psi$$

$$KE_{X \text{ σε } \Psi (A-B)} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{300 - 0}{360 - 300} = \frac{300}{60} = 5 \text{ μονάδες } \Psi$$

Σελ. 21 – 22: Το Κόστος Ευκαιρίας όχι μόνο δεν είναι ίδιο, αλλά είναι **αυξανόμενο**. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συντελεστές παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή των αγαθών. Καθώς αυξάνεται και η παραγωγή του X, αποσπώνται από την παραγωγή του Ψ συντελεστές που είναι όλο και λιγότερο κατάλληλοι για την παραγωγή του X. Απαιτούνται, δηλαδή, ολοένα και περισσότερες μονάδες από το αγαθό Ψ για την παραγωγή κάθε επιπλέον μονάδας του X, πράγμα που σημαίνει αυξανόμενο Κόστος Ευκαιρίας.

δ.
i.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ	ΑΓΑΘΟ X	ΑΓΑΘΟ Ψ	ΚΕ _X σε όρους Ψ
A	0	1.000	
A'	100	;	2
B	200	600	

$KE_{X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (A-B)} = 2$ μονάδες Ψ θυσιάζονται για να παραχθεί κάθε επιπλέον μονάδα X (από το γ, ερώτημα). Άρα θα ισχύει:

$$KE_{X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (A-A')} = 2 \Leftrightarrow \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = 2 \Leftrightarrow \frac{1.000 - \Psi}{100 - 0} = 2 \Leftrightarrow 1.000 - \Psi = 200 \Leftrightarrow \Psi = 800$$

Συνεπώς, αφού για $X=100$, η μέγιστη ποσότητα που μπορεί να παραχθεί από το Ψ = 800, ο συνδυασμός ($X=100, \Psi=900$) είναι **ανέφικτος ή αδύνατος**, βρίσκεται δεξιά ή εκτός της Καμπύλης Παραγωγικών Δυνατοτήτων και **δεν** μπορεί να παραχθεί με τα μέσα που διαθέτει η οικονομία.

ii.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ	ΑΓΑΘΟ X	ΑΓΑΘΟ Ψ	ΚΕ _X σε όρους Ψ
B	200	600	
B'	250	;	3
Γ	300	300	

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

$KE_{X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (B-\Gamma)} = 3$ μονάδες Ψ θυσιάζονται για να παραχθεί κάθε επιπλέον μονάδα X (από το γ. ερώτημα). Άρα θα ισχύει:

$$KE_{X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (B-B')} = 3 \Leftrightarrow \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = 3 \Leftrightarrow \frac{600 - \Psi}{250 - 200} = 3 \Leftrightarrow 600 - \Psi = 150 \Leftrightarrow \Psi = 450$$

Συνεπώς, αφού για $X=250$, η μέγιστη ποσότητα που μπορεί να παραχθεί από το $\Psi = 450$, ο συνδυασμός $(X=250, \Psi=350)$ είναι **εφικτός ή δυνατός**, βρίσκεται αριστερά ή εντός της Καμπύλης Παραγωγικών Δυνατοτήτων και μπορεί να παραχθεί με τα μέσα που διαθέτει η οικονομία, αν και δεν χρησιμοποιούνται όλες οι παραγωγικές δυνατότητές της - υπάρχει υποαπασχόληση όλων ή μερικών συντελεστών παραγωγής.

iii.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ	ΑΓΑΘΟ X	ΑΓΑΘΟ Ψ	$KE_{X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi}$
Γ	300	300	
Γ'	340	;	5
Δ	360	0	

$KE_{X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (\Gamma-\Delta)} = 5$ μονάδες Ψ θυσιάζονται για να παραχθεί κάθε επιπλέον μονάδα X (από το γ. ερώτημα). Άρα θα ισχύει:

$$KE_{X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (\Gamma-\Gamma')} = 5 \Leftrightarrow \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = 5 \Leftrightarrow \frac{300 - \Psi}{340 - 300} = 5 \Leftrightarrow 300 - \Psi = 200 \Leftrightarrow \Psi = 100$$

Συνεπώς, αφού για $X=340$, η μέγιστη ποσότητα που μπορεί να παραχθεί από το $\Psi = 100$, ο συνδυασμός $(X=340, \Psi=100)$ είναι **μέγιστος ή άριστος**, βρίσκεται επί της Καμπύλης Παραγωγικών Δυνατοτήτων και μπορεί να παραχθεί με τα μέσα που διαθέτει η οικονομία, δηλαδή, σε αυτό το σημείο, οι παραγωγικοί συντελεστές που έχει στη διάθεσή της χρησιμοποιούνται αποδοτικά (ορθολογικά).

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. α. Σελ. 134: Το **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.)** είναι η συνολική αξία σε χρηματικές μονάδες των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα σ' ένα συγκεκριμένο έτος. Η χρησιμοποίηση του όρου "εγχώριο" έχει σημασία, γιατί η παραγωγή πρέπει να γίνεται μέσα στην επικράτεια μιας χώρας, ασχέτως αν ο παραγωγός μπορεί να είναι μόνιμος κάτοικος μιας άλλης χώρας. Για παράδειγμα: Αν ένα εργοστάσιο κατασκευής ψυγείων ανήκει σε Ιταλούς επιχειρηματίες, παράγει όμως στη χώρα μας, η παραγωγή του αποτελεί μέρος του εγχώριου προϊόντος της Ελλάδας.

β. Εφαρμογή μεθοδολογίας της σελ. 135:

ΣΤΑΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ	ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ
Πρώτο στάδιο	50	50
Δεύτερο στάδιο	80	30
Τρίτο στάδιο	120	40
Σύνολο		120

Ένας τρόπος κατά τον υπολογισμό του Α.Ε.Π. είναι η χρήση της μεθόδου της **Προστιθέμενης Αξίας**. Συνήθως κάθε προϊόν δέχεται επεξεργασία σε διάφορα στάδια παραγωγής, πριν λάβει μορφή τελικού προϊόντος και διατεθεί στην αγορά. Λαμβάνομε λοιπόν την αξία κάθε σταδίου παραγωγής, η οποία προστίθεται στο προϊόν και το άθροισμα των προστιθέμενων αξιών κάθε σταδίου αποτελεί και την τελική αξία του προϊόντος.

Η παραγωγή του πρώτου σταδίου με αξία πώλησης 50 ευρώ αγοράζεται από την επιχείρηση του δεύτερου σταδίου. Η αξία πώλησης στο δεύτερο στάδιο είναι 80 ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια του δεύτερου σταδίου δαπανήθηκαν $80 - 50 = 30$ ευρώ. Με τον ίδιο τρόπο συνεχίζουμε, δηλαδή η αξία πώλησης στο τρίτο στάδιο είναι 120 ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια του δεύτερου σταδίου δαπανήθηκαν $120 - 80 = 40$ ευρώ. Η τελευταία στήλη στον πίνακα δίνει την προστιθέμενη αξία κάθε σταδίου παραγωγής οπότε άθροισμα των προστιθέμενων αξιών όλων των σταδίων παραγωγής είναι ίσο με την αξία του τελικού προϊόντος που πληρώνει ο καταναλωτής, δηλαδή 120 ευρώ.

2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Δ2. α. Εφαρμογή των τύπων της σελ. 136 - 137:

ΕΤΗ	ΤΙΜΗ ΑΓΑΘΟΥ Α	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΑΓΑΘΟΥ Α	ΤΙΜΗ ΑΓΑΘΟΥ Β	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΑΓΑΘΟΥ Β	Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές	ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ με έτος βάσης 2017 (%)	Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές με έτος βάσης 2017
2017	100	70	200	75	22.000	100	22.000
2018	120	100	225	80	30.000	120	25.000

Για το έτος 2017:

$$P_A * Q_A + P_B * Q_B = \text{Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές} \Leftrightarrow 100 * 70 + P_B * 75 = 22.000 \Leftrightarrow P_B = 200$$

$$\text{Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές} = \text{Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές} = 22.000 (\text{έτος βάσης})$$

Για το έτος 2018:

$$\text{Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές} = \frac{\text{Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές}}{\text{Δείκτης τιμών}} * 100 \Leftrightarrow 25.000$$

$$= \frac{\text{Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές}}{120} * 100 \Leftrightarrow 30.000$$

$$= \text{Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές}$$

$$P_A * Q_A + P_B * Q_B = \text{Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές} \Leftrightarrow 120 * Q_A + 225 * 80$$

$$= 30.000 \Leftrightarrow Q_A = 100$$

β.

πραγματική μεταβολή Α.Ε.Π.

$$= \text{Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (2018)}$$

$$- \text{Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (2017)} = 25.000 - 22.000 = 3.000$$

γ. Εφαρμογή του τύπου της σελ. 142:

Για το έτος 2017:

$$\text{κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.} = \frac{\text{Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές}}{\text{πληθυσμός}} = \frac{22.000}{1.100} = 20$$

Για το έτος 2018:

$$\text{κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.} = 20 + 25\% * 20 = 25$$

$$\text{κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.} = \frac{\text{Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές}}{\text{πληθυσμός}} \Leftrightarrow 25 = \frac{25.000}{\text{πληθυσμός}}$$

$\Leftrightarrow \text{πληθυσμός} = 1.000 \text{ άτομα}$